

मनोःपुत्रवंशं हरेरंशो ब्रह्मा तस्यांशाद्देहाद्वा जन्म यस्य ॥ ६ ॥ जगतोरक्षायां स्थितौ ॥ ७ ॥ सुनीतिः सुरुचिश्च जायेतयोर्मध्ये ॥ ८ ॥ तयोः प्रिया प्रियत्वं प्रपंचयन् ध्रुवचरित्रमाह पंचभिरध्यायैः सुरुचेः पुत्रमुत्तमसंज्ञं लालयन् ॥ ९ ॥ तथा अंकारो हणं चिकीर्षमाणम् ॥ १० ॥ गर्वोक्तिमेवाह त्रिभिर्नैतिनृपतेर्धिष्यमासनं नृपात्मजोऽपि भवान्नारादुमर्हति ॥ ११ ॥ १२ ॥ पुरुषमीश्वरम् ॥ १३ ॥ मिषंतं पश्यंतम् सन्नवाचं कुंठितवाचम् ॥ १४ ॥

अथातः कीर्तयेवंशं पुण्यकीर्तैः कुरुद्वह ॥ स्वायं भुवस्यापि मनो हरेरंशांशजन्मनः ॥ ६ ॥ प्रियव्रतोत्तानपादौ शतरूपापतेः सुतौ ॥ वासुदेवस्य कल्यारक्षायां जगतः स्थितौ ॥ ७ ॥ जायेत् उत्तानपादस्य सुनीतिः सुरुचिस्तयोः ॥ सुरुचिः प्रेयसी पत्युर्नैतरायत्सुतो ध्रुवः ॥ ८ ॥ एकदा सुरुचेः पुत्रमंकमारोप्य लालयन् ॥ उत्तमं नारुरुक्षंतं ध्रुवं राजाऽभ्यनंदत ॥ ९ ॥ तथा चिकीर्षमाणं तं सपत्न्यास्तनयं ध्रुवम् ॥ सुरुचिः शृण्वतो राज्ञः सेष्यमाहातिगर्विता ॥ १० ॥ नवत्स नृपतेर्धिष्यं भवान्नारोदुमर्हति ॥ न गृहीतो मया यत्त्वं कुक्षावपि नृपात्मजः ॥ ११ ॥ बालोऽसि बतनात्मानमन्यस्त्रीगर्भसंभृतम् ॥ नूनं वेद भवान्यस्य दुर्लभेऽर्थे मनोरथः ॥ १२ ॥ तपसाराध्य पुरुषंतस्यैवानुग्रहेण मे ॥ गर्भे त्वं साधयात्मानं यदीच्छसि नृपासनम् ॥ १३ ॥ मैत्रेय उवाच मातुः सपत्न्याः सुदुरुक्तिविद्धः श्वसनरुषादंडहतो यथाऽहिः ॥ हित्वा मिषंतं पितरं सन्नवाचं जगाम मातुः प्ररुदन् सकाशम् ॥ १४ ॥ तं निःश्वसंतं स्फुरिताधरोष्ठं सुनीतिरुत्संग उदूह्य बालम् ॥ निशम्य तत्पौरमुखान्नितांतं सा विव्यथेयद्वादितं सपत्न्याः ॥ १५ ॥ सोऽस्तृज्यधैर्यं विललाप शोकदावाग्निनादावलतेव बाला ॥ वाक्यं सपत्न्याः स्मरती सरोजश्रिया दृशा बाष्पकलामुवाह ॥ १६ ॥ दीर्घं श्वसंती वृजिनस्य पारमपश्यती बालकमाह बाला ॥ मामंगलं तात परेष्वमंस्थाभुंक्ते जनो यत्परदुःखदस्तत् ॥ १७ ॥

उदूह्य आरोप्य अंतःपुरजनमुखा

तु श्रुत्वा ॥ १५ ॥ शोक एव दावाग्निस्तेन दावाग्निगता लता इव स्थिता सा बाला विलापं चकार ॥ १६ ॥ वृजिनस्य दुःखस्य अमंगलमपराधं परेषु मामंस्थाः यद्यतः परेभ्यो दुःखं ददाति यः सः स्वदत्तमेव दुःखं भुंक्ते ॥ १७ ॥